

Evropski ekonomsko-socialni odbor

Reforma skupne kmetijske politike: stališče civilne družbe

EESO v mnenju št. 58/2012 vnovič poziva Evropski parlament, Svet in Komisijo k **ohranitvi trdnega proračuna za SKP** vsaj v enakem obsegu kot v tekočem proračunskem obdobju.

EESO odobrava prizadevanja za odpravo razlik med ravnmi podpore, ki jo prejemajo kmetje v različnih državah članicah. **Prerazporeditev finančnih virov med državami članicami** v okviru prihodnje SKP bi morala temeljiti na ravnovesju, pravičnosti in pragmatizmu, pri tem pa je treba upoštevati tudi različne razmere v kmetijstvu v EU.

V nekaterih državah članicah, kjer se še vedno uporabljajo plačila na podlagi zgodovinskih referenčnih vrednosti, se bodo pojavile težave pri usklajenosti nacionalnih proračunov kot tudi **notranji usklajenosti**. V teh primerih bodo za notranjo usklajenost potrebni prilagodljivost, daljše prehodno obdobje in postopne spremembe v tem času.

EESO je zagovornik postopnega zmanjševanja z **omejevanjem** neposrednih plačil in kot že v prejšnjih mnenjih vnovič poziva Komisijo, naj sprejme način izvajanja, ki bo upošteval posebne značilnosti podjetij v obliki zadrug ali organizacij proizvajalcev.

EESO podpira odločitve o uvedbi poenostavljene sheme podpore za **male kmete**, vendar dvomi, da bodo stopnje pomoči, ki jih predlaga Komisija, zadostovale za spodbujanje razvoja majhnih kmetij.

EESO se dobro zaveda, da je **opredelitev pojma aktiven kmet** težavna, vendar poudarja, da mora vsebovati tudi naslednja merila: proizvodnjo in trženje kmetijskih proizvodov ter ustvarjanje javnih dobrin in storitev, koristnih za družbo.

EESO podpira predlog Komisije, da je treba na začetek delovanja **mladih kmetov** gledati kot na eno od prednostnih nalog razvoja podeželja v Uniji in ga podpirati, med drugim z izvajanjem tematskih podprogramov v okviru programov razvoja podeželja. Zelo dober se mu zdi predlog, da se v okviru prvega stebra uvede dohodkovna podpora za mlade kmete, ki začenejajo kmetijsko dejavnost.

Zelena komponenta plačil iz prvega stebra je eden od načinov za tesnejšo in vidnejšo povezavo med neposrednimi plačili in okoljskimi javnimi dobrinami, ki jih proizvaja kmetijstvo. EESO meni, da bi moral sistem ostati preprost in zagotavljati, da lahko vsi kmetje v EU dosegajo rezultate na okoljskem področju.

EESO je že izrazil mnenje, da je **ohranitev biotske raznovrstnosti** nujna in osrednja naloga, h kateri nismo zavezani le z etično-moralnega vidika, temveč je dolgoročno hkrati strateškega pomena. Hitrejše in učinkovitejše ukrepanje je potrebno tudi iz gospodarskih razlogov.

Odbor opozarja, da je treba zagotoviti, da bistveni vidiki **drugega stebra** ne bodo popolnoma prezrti. Zato je pomembno načelo o namenjanju 25 % sredstev okoljskim in podnebnim ukrepom. Minimalni znesek bi bilo treba predvideti vsaj še za pristop LEADER.

Zelo pozitiven vidik v predlogu Komisije je uvedba **evropskih partnerstev za inovacije**.

EESO meni, da bi morali v drugem stebru upoštevati velik problem **suše**, erozije tal in širjenja puščav v južnih regijah EU, in priporoča, da se pripravi poseben ukrep za obravnavo tega vprašanja. Hkrati pa bi bilo treba upoštevati tudi dodatne stroške, ki nastajajo v severnih državah članicah EU zaradi osuševanja kmetijskih zemljišč.

Ob upoštevanju težkih pogojev za kmetijske dejavnosti na hribovitih in otoških območjih EESO predlaga, da Komisija 85-odstotno stopnjo sofinanciranja razširi ne le na manj razvita, temveč tudi na hribovita in otoška območja. Predlagano novo razmejitev tako imenovanih "drugih območij" znotraj **območij z omejitvami** je treba znova pregledati.

Da bi države članice izboljšale svojo politiko razvoja podeželja, **lahko sredstva** iz svojih proračunov za neposredna plačila **prerazporedijo** v proračune za razvoj podeželja. Obenem bi morale biti državam članicam, v katerih raven neposredne podpore ostaja pod 90 % evropskega povprečja, omogočeno, da sredstva iz proračunov za razvoj podeželja prerazporedijo v proračune za neposredna plačila. EESO predlaga, da Komisija poveča prilagodljivost v zvezi s prenosi iz drugega stebra v prvi steber s 5 % na 10 %.

Skrajna nihanja cen v zadnjih letih kažejo na potrebo po učinkovitejših instrumentih za upravljanje trga. V skladu s Pogodbo je **stabilizacija trgov** eden od ciljev SKP. Stabilni trgi so pomembni, zato EESO meni, da bi moral biti nabor tržnih instrumentov zastavljen precej bolj ambiciozno, da se preprečijo velika nihanja cen.

V EU-27 le 15 trgovskih verig obvladuje 77 % trga z živili, zato Odbor meni, da si je treba prizadevati za ravnovesje med tržno ponudbo in **tržno močjo velikih trgovcev na drobno**. Razmisliti je treba o tem, ali konkurenčno pravo zadostuje za preprečevanje prevladujočih struktur na trgu in sporne pogodbene prakse.

Nujno je okrepiti položaj kmetov in njihovih organizacij v verigi preskrbe s hrano, da se jim zagotovi večji tržni donos. Zelo pomembno je tudi, da se konkurenčna pravila EU prilagodijo tako, da bodo organizacijam proizvajalcev in zadrugam omogočila okrepiti njihov položaj na trgu. Poleg tega je treba po mnenju EESO za izboljšanje pogajalskega položaja kmetov v proizvodni verigi vzpostaviti pogoje za razvoj **kratkih verig**, s katerimi upravljajo kmetje sami.

Meni namreč, da bi lahko **instrumenti za obvladovanje tveganja** pomagali omejiti nihanja prihodkov in tržno nestabilnost. Okrepitev zavarovalnih produktov in oblikovanje vzajemnih skladov bi morala kmetom pomagati pri spopadanju z nihanji cen, večjo izpostavljenostjo novim boleznim živali in rastlin ter pogostejšimi slabimi vremenskimi razmerami.

Da bi se zagotovila čim večja učinkovitost **Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji**, se po mnenju EESO ta ne bi smel uporabljati v podporo evropskemu kmetijstvu.

EESO meni, da mora biti SKP prednostni instrument za ustvarjanje zavezništva s potrošniki, tako da spodbuja ustrezne informacije o tem, kako so bila proizvedena živila v vrednostni verigi ali v svojem življenjskem ciklu. Potrošnik mora imeti **jasne informacije o sledljivosti proizvodov**; lahko je najboljši zaveznik bolj trajnostne evropske kmetijske proizvodnje, ki je prijaznejša do okolja in ustvarja boljše delovna mesta.